

Posudek oponenta práce

Jíšová Miriam. *Současná migrace z perspektivy migrantů*

Bakalářská práce Miriam Jíšové se zabývá současnou migrací do Evropy z pohledu samotných uprchlíků. Studentka provedla terénní výzkum na třech místech - v provizorním uprchlickém táboře v Bapské na hranicích Srbska a Chorvatska, v Pobytovém středisku v Kostelci nad Orlicí a ve známém improvizovaném táboře uprchlíků Idomeni na hranicích Makedonské republiky a Řecka. Velmi oceňuji výběr tak aktuálního a přitom složitého tématu, studentčin zjevný idealismus, osobní nasazení, odvahu a upřímnou snahu podat svědectví. To vše je z práce cítit a považuji to nesmírně cenné.

Práce je „klasicky“ rozdělena na část „teoretickou“ a „praktickou“. V „teoretické“ části však bohužel nenajdeme téměř žádnou antropologickou teorii. Celá část je přitom nazvána „Teoreticko-metodologické zakotvení“. Vedle teorie tam však nenalezneme ani zmínku o metodologii. Studentka definuje migraci a popisným způsobem se věnuje takovým tématům, jako je Ženevská konvence, schengenský prostor či azylová politika v České republice. Definovat v bakalářské práci migraci považuji za poměrně banální a většinu popisných částí věnujících se evropské legislativě týkající se migrace pokládám za zbytečné.

Mnohem zajímavější než „teoretická část“ je část založená na terénním výzkumu. Poměrně závažný nedostatek je však to, že si studentka bohužel nezvolila žádné konkrétní výzkumné otázky. Jako cíl práce si stanovila „*poskytnout zúčastněný a realistický pohled na současnou migraci vlastní perspektivou a perspektivou samotných migrantů*“ (str. 50), což je sice cíl zajímavý a záslužný, avšak pro bakalářskou práci příliš široký a vágní. Část založená na terénním výzkumu je pak někdy trochu chaotickou koláží velmi zajímavých pozorování a fascinujících a zajímavě podaných osobních svědectví. Celkově by tato část potřebovala mnohem systematičtější zpracování. Na mnoha místech studentka přitom prokazuje dobrou schopnost etnografického popisu a interpretace. Například následující výňatky popisující každodenní život v Pobytovém středisku v Kostelci nad Orlicí považuji za zdařilé:

„Dlouhodobá nejistota a množství volného času, který se nedá nijak smysluplně využít, vede k frustraci.“ (str. 35)

„Mladí lidé opravdu obtížně nesou setrvávání v tábore, kde bezprizorně posedávají na pokoji a z lekce českého jazyka zamíří na pár hodin do dílny. Chybí jim kontakt se svými vrstevníky, ve vakuu stereotypních činností raději neplánují svou budoucnost, odkázáni na pozitivní vyřízení žádosti celé dny čekají na to, jak se o nich rozhodne.“ (str. 44)

Studentce bych tedy doporučila, aby se tématu nadále věnovala a v magisterské práci byla v interpretaci dat z terénu systematictější. Bylo by možné se v jednotlivých kapitolách do hloubky a nejmenších detailů zabývat takovými tématy, jako jsou využití a vnímání času v pobytovém středisku, plány a aspirace uprchlíků, podoba a intenzita sociálních kontaktů, komunikace v pobytovém středisku a pocity moci a bezmoci jednat (viz *agency versus structure*).

Přes množství výtek k bakalářské práci Miriam Jíšové její počin oceňuji. Prokázala, že je entuziastickým terénním výzkumníkem, dobrým pozorovatelem a empatickým posluchačem. Sama v závěru své práce sebekriticky píše:

„I přes velké úsilí odosobnit a objektivizovat svou práci jsem se jistě v některých kapitolách nevyhnula přílišné angažovanosti, tím se zdánlivě vytratila její informační hodnota“ (str. 52).

Já jsem naopak přesvědčena, že právě díky studentčině angažovanosti je informační hodnota jejího svědectví vysoká. Jen díky vnímavosti a citlivosti je skutečně možné jít pod povrch věcí a zjistit to důležité - to, jak lidé svou situaci prožívají, co je trápí a po čem touží. Práce Miriam Jíšové je přitom angažovaná v tom nejlepší slova smyslu - není v ní ani stopy po tom, co se bohužel vyskytuje v pracích některých tzv. angažovaných antropologů - egocentrismus, snaha exhibovat své hrdinství a vlastní zásluhy a černobílé vidění světa. Naopak v její práci je vnímavost, soucítění a skutečný zájem o osudy druhých. Jsem proto přesvědčena, že přes zmíněné nedostatky je Miriam Jíšová na dobré cestě. Doufám tedy, že bude pokračovat v magisterském studiu. Antropologické teorie, systematický, pečlivý a analytický styl psaní se lze totiž na rozdíl od nadšení, empatie, vnímavosti a citlivosti poměrně snadno naučit.

Předloženou bakalářskou práci ze všech zmíněných důvodů doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm velmi dobře.

V Praze dne 5. 8. 2016

PhDr. Tereza Hyánková, PhD.